

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. G.**, zastoupen JUDr. Barborou Kašparovou, advokátkou se sídlem Liberec 4, Revoluční 123/17, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 6. 10. 2004, č. j. 59 Az 446/2003 - 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátce JUDr. Barboře Kašparové **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 30. 7. 2003, č. j. OAM-1985/AŘ-2002 (pozn. soudu: v rozsudku krajského soudu je nesprávně uvedeno č. j. OAM-1985/AŘ-2003; jedná se však o chybu v psaní, neboť z odůvodnění rozsudku je zcela zřejmé, jaké rozhodnutí bylo předmětem soudního přezkumu). Tímto rozhodnutím byl zamítnut stěžovatelův rozklad a bylo potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 5. 2001, č. j. OAM-1419/VL-02-02-2001, kterým nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou

ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně pak namítá, že „krajský soud neposoudil jeho žádost o sloučení věcí a nařízení jednání, ve které žádal o sloučení řízení proti rozhodnutí OAMP MV.“ Uvedl rovněž, že ze skutečností, které sdělil během azylového řízení, je zřejmé, že v případě návratu do Arménie bude vystaven značným těžkostem. Dále poukázal na to, že neexistuje žádná všeobecně přijatá definice pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a domnívá se, že se interpretace pojmu pronásledování musí lišit případ od případu a rovněž s ohledem na psychiku „pronásledovaného“ jedince. V daném případě stěžovatel při pohovoru k důvodům své žádosti uvedl, že byl pronásledován kvůli příslušnosti k určité sociální skupině a z Arménie uprchl proto, že se odmítl přizpůsobit sociálním omezením. Má za to, že místní obyvatelstvo páchalo závažné diskriminační či jinak postihující činy, které musí být považovány za pronásledování, neboť je úřady vědomě tolerovaly, resp. odmítaly zajistit účinnou ochranu. Dále uvádí, že své obavy z pronásledování sice v jednání se žalovaným neuplatnil dostatečně jednoznačně, domnívá se však, že o nich ve svém „příběhu“ hovořil. Uvádí rovněž, že nelze tvrdit, že je nadále loajální ke své zemi původu pouze proto, že stále drží arménský cestovní pas. Stěžovatel také namítá, že za ekonomickými dopady na živobytí se mohou skrývat rasové, náboženské nebo politické cíle či záměry namířené proti určité skupině. Co se na první pohled jeví jako ekonomický motiv k odchodu, může v praxi obnášet i politický aspekt. Konečně odkazuje na zásadu, podle níž důkazní břemeno sice leží na žalobci, povinnost osvětlit některá fakta a iniciativa v tomto jednání však spočívá částečně i na žalovaném, kterému se nezdařilo plně odstranit některé nejasnosti ve výpovědi stěžovatele, když nepravdivá prohlášení nejsou jistě sama o sobě důvodem pro odmítnutí udělení azylu. Stěžovatel, který se obával úřadů ve své vlastní zemi, se může stále bát hovořit otevřeně a podat ucelený a přesný obraz svého případu. Dle názoru stěžovatele žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil povinnost mu danou § 3 odst. 4, 32 odst. 1, 34 odst. 1, 46 a 47 odst. 3 správního řádu, a pro tuto vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit, což neučinil. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný dále podotýká, že stěžovatel měl ve vlastní problémy se soukromými osobami, tyto problémy však nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť se stěžovatel ve své vlasti neobrátil na příslušné státní orgány. Navrhuje proto, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl jí přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza

prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení); zejména totiž namítá, že splňuje podmínky pro udělení azylu a žalovaný správní orgán i krajský soud toto nesprávně posoudily. Dále uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (tedy vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit); žalovaný podle stěžovatele totiž nesprávně zjistil skutečný stav věci. V neposlední řadě také zpochybňuje zákonnost postupu krajského soudu, který podle jeho názoru nerozhodl o jeho žádosti o sloučení věcí a nařízení jednání, namítá tedy také důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé).

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 21. 2. 2001 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, kterou odůvodnil tím, že v Arménii nemohl dlouho sehnat práci a proto si musel půjčit peníze. Teď je po něm věřitelé chtějí zpátky, avšak on je nemá z čeho vrátit. Odjel proto do České republiky peníze vydělat. V pohovoru konaném den 16. 3. 2001 stěžovatel uvedl, že do Ruska přivedl dělníky z Arménie za práci, avšak za odvedenou práci jim nebylo dostatečně zapláceno a dělníci vymáhali peníze po stěžovateli. Zbili jeho otce i bratra a stěžovateli vyhrožovali smrtí, pokud jim peníze nezaplatí. Stěžovatel proto odjel ze země. K dotazu žalovaného uvedl, že se na policii o pomoc neobrátil, neboť se bál, že by bylo ublíženo jeho rodině. Rovněž k dotazu žalovaného uvedl, že je v telefonickém kontaktu s rodinou, kterou zanechal v Arménii. Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 5. 2001 stěžovateli azyl neudělil pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rovněž vyslovil, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Dospěl totiž k závěru, že jednání dělníků nebylo motivováno žádnou azylově relevantní skutečností, nýbrž pouze snahou získat peníze, které jim podle jejich názoru stěžovatel dlužil. Pokud se stěžovatel neobrátil o pomoc na žádný státní orgán, nelze tyto činy přičítat státním orgánům Arménie a nejedná se tak o důvod k udělení azylu. Ke shodnému závěru pak došel i ministr vnitra v rozhodnutí ze dne 30. 7. 2003, kterým byl zamítnut stěžovatelův rozklad. Proti tomu podal stěžovatel žalobu, kterou na výzvu soudu doplnil podáním ze dne 10. 10. 2003. Zde mimo jiné výslovně prohlásil, že souhlasí, aby ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo o věci samé rozhodnuto bez nařízení ústního jednání.

Namítá-li stěžovatel, že krajský soud nerozhodl o jeho žádosti o sloučení věcí a nařízení jednání, tak se soudního spisu vyplynulo, že žádnou takovou žádost stěžovatel během soudního řízení nepodal, naopak v doplnění žaloby výslovně souhlasil s rozhodnutím

soudu bez nařízení ústního jednání. Rovněž není zřejmé, o sloučení jakých věcí se mělo v dané věci jednat. Postup krajského soudu, který ve věci rozhodl bez nařízení ústního jednání, byl tak v souladu se zákonem a důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neobstojí.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítá, že byl ve své vlasti pronásledován z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, že se odmítal podříditi sociálním omezením, že místní obyvatelstvo páchalo závažné diskriminační či jinak postihující činy, které musí být považovány za pronásledování, neboť je úřady vědomě tolerovaly. Při hodnocení důvodnosti této námítky vycházel Nejvyšší správní soud ze znění § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu je třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Jde-li o námitku týkající se pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, tak je třeba uvést, že zákon o azylu pojem sociální skupina přímo nevymezuje; Nejvyšší správní soud se však definicí tohoto pojmu při své rozhodovací činnosti již opakovaně zabýval - např. ve svém rozsudku ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 5 Azs 63/2004 (publ. pod č. 364/2004 Sb. NSS), kde určitou sociální skupinu ve smyslu § 12 zákona o azylu vymezil jako *skupinu osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří*. V rozsudku ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 69/2003 (dosud nepublikováno) pak Nejvyšší správní soud uvedl, že *sociální skupina ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám*. Stěžovatel však vůbec neuvádí a nikdy v průběhu správního ani soudního řízení netvrdil nic, co by jej zařadilo do útvaru, jenž by byl ve smyslu závěrů uvedených rozsudků přesně určitelný a který by tak byl sociální skupinou ve smyslu zákona o azylu. Nelze tak shledat, že by stěžovatel byl příslušníkem blíže neurčené sociální skupiny, jak uvádí v kasační stížnosti, natož že by byl z důvodu této neprokázané příslušnosti k sociální skupině ve své zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Ohledně námítky stěžovatele o jeho pronásledování místním obyvatelstvem má Nejvyšší správní soud za to, že z předloženého spisového materiálu ve věci jednoznačně plyne, že stěžovatelem popsané jednání cizích osob bylo vedeno snahou získat zpět finanční prostředky a nemělo žádnou souvislost s jeho rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině ani se zastáváním určitých politických názorů, tedy nesplňuje znaky

pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že *obava z toho, že věřitelé budou po žadateli o azyl vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona.* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 4 Azs 26/2003). V rozsudku ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 6 Azs 45/2003 pak Nejvyšší správní soud uvedl, že *strach vrátit se do země původu kvůli potížím s věřiteli, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona o azylu). Problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale snahou o vrácení dlužné částky.* Za dané situace, kdy se stěžovatel neobrátil o pomoc k příslušným státním orgánům, nelze vyhrožování soukromých osob považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť není splněna podmínka, že je jednání těchto osob prováděno, podporováno či trpěno státními úřady nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit před takovým jednáním ochranu. Nejvyšší správní soud tak sdílí závěry ve věci přijaté žalovaným i krajským soudem a v řízení neshledal nezákonnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Pokud pak jde o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy že správní orgán nesprávně zjistil skutkový stav, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Jak vyplynulo ze žádosti a pohovoru, stěžovatel opakovaně uváděl, že z Arménie odešel ze strachu před soukromými osobami, kterým nemohl vrátit peníze. Do České republiky přijel s cílem tyto peníze vydělat. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nikdy nerozporoval správnost protokolace své výpovědi v rámci tohoto pohovoru, lze mít za dané, že právě toto jsou důvody jeho žádosti o azyl, a nelze s ním tak souhlasit, že by v jeho „příběhu“ byly obsaženy odlišné motivy odchodu, jak uvádí v kasační stížnosti. Naopak je z této výpovědi naprosto zjevné, že důvody stěžovatelova odchodu se zcela míjejí se zákonem o azylu a žalovaný tak nepochybil, když na základě stěžovatelovy výpovědi vzal tuto skutečnost za jasně prokázanou a neprováděl další výzkum, zda se za touto jednoznačnou výpovědí neskrývá zcela opačná realita.

Poněkud nelogicky pak vyznívá námitka stěžovatele, že na základě pouhého držení arménského pasu nelze usuzovat na jeho loajalitu ke své zemi původu. Jak totiž vyplynulo ze spisu, tato skutečnost nebyla vůbec předmětem hodnocení krajského soudu ani žalovaného. Vzhledem k tomu se k ní nebude vyjadřovat ani zdejší soud. Naplnění žádného z namítaných důvodů kasační stížnosti tak nebylo shledáno.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupcem advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Ustanovená advokátka požádala, aby jí byla přiznána zvýšená odměna podle § 12 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., neboť musela při komunikaci se stěžovatelem použít cizího jazyka a rovněž různé zprávy vládních i nevládních organizací, které potřebovala k řízení nejsou psány v českém jazyce. Podle citovaného ustanovení může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek u úkonů právní služby mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právní služby časově náročných. V daném případě však advokátka, přestože byla k vyčíslení odměny zdejším soudem vyzvána, tak neučinila a nedoložila, že by musela v řízení použít cizího jazyka a že by se tak mělo jednat o věc mimořádně obtížnou. Naopak nedoložila ani to, že by nějaká komunikace se stěžovatelem probíhala, a rovněž z doplnění kasační stížnosti žádná taková skutečnost neplyne. Jedná se totiž o typizovanou kasační stížnost, kterou advokátka podala ke zdejšímu soudu s drobnými obměnami již opakovaně. Dle názoru soudu k řízení o kasační stížnosti nebylo ani třeba studia žádných zpráv, které navíc advokátka rovněž blíže nekonkretizovala a ani nedoložila, a které se také ve znění kasační stížnosti nijak neprojevilo. Vzhledem k uvedenému nemohl Nejvyšší správní soud její žádosti vyhovět a odměnu určil podle skutečností zřejmých ze spisu, jak o tom byla advokátka poučena ve výzvě ze dne 13. 10. 2005. Soud tak určil odměnu advokátky částkou 2 x 1000 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a písemné podání soudu týkající se věci samé a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), d), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. února 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu